

Pro bezpečný provoz elektrizační soustavy je nutné dočasně zachovat dva bloky elektrárny Chvaletice

27.1.2026 - | ČEPS

Regulace napětí a jalového výkonu v severní části ČR, řízení elektrických toků a obnova soustavy po blackout. Kvůli těmto třem systémovým oblastem je podle analýzy společnosti ČEPS nezbytné nadále dočasně provozovat dva ze čtyř výrobních bloků elektrárny Chvaletice na Pardubicku. Elektrárna Počerady a uhelná část teplárny Kladno naopak mohou ukončit výrobu, aniž by to ohrozilo bezpečný a spolehlivý provoz elektrizační soustavy.

Vyplývá to z dnes zveřejněného vyhodnocení dopadů, které ČEPS zpracovala v souladu s energetickým zákonem poté, co společnost Sev.en oznámila záměr ukončit provoz uhelných zdrojů k přelomu let 2026/2027. Ekonomické aspekty provozu dvou bloků elektrárny Chvaletice nad rámec licence nyní posoudí Energetický regulační úřad (ERÚ).

Dopady odstavení elektráren na bezpečný provoz české elektrizační sítě ČEPS hodnotila pro rok 2027, a to ve třech oblastech. Konkrétně se jednalo o analýzy zdrojové přiměřenosti, dostupnosti služeb výkonové rovnováhy a systémové přiměřenosti. Z prvních dvou vyplynulo, že i po odstavení zdrojů Sev.en bude mít Česko dostatek elektřiny i kapacit pro stabilizaci frekvence a zajištění rovnováhy mezi výrobou a spotřebou.

Analýza systémové přiměřenosti však poukázala na to, že elektrárna Chvaletice má v současnosti nezastupitelnou úlohu v oblasti regulace napětí a jalového výkonu, řízení elektrických toků a obnovy soustavy po blackout. *„Pro udržení systémové přiměřenosti je proto nezbytné dočasně zachovat dva bloky této elektrárny do doby realizace navazujících opatření. Jedním z nich je přestavba jednoho z chvaletických bloků na tzv. synchronní kompenzátor, který umožňuje odebírat jalový výkon,“* vysvětlil předseda představenstva ČEPS Martin Durčák.

Podle analýzy systémové přiměřenosti by odstavení všech hodnocených zdrojů Sev.en nepředstavovalo riziko z hlediska zkratových výkonů či setrvačnosti soustavy. Úplné odstavení Chvaletic by však v některých provozních stavech mohlo způsobit problémy s regulací napětí v severní části přenosové soustavy, zvýšit riziko přetížení některých vedení a omezit schopnost obnovit soustavu v případě rozsáhlého výpadku elektřiny.

Modelování ukázalo, že po úplném odstavení Chvaletic by v přenosové soustavě mohlo docházet k přepětí, a to zejména v okolí rozvodny Týnec. Napětí by v některých případech mohlo dosáhnout až 427 kV, což překračuje limit stanovený evropským nařízením SOGL. Při plánovaných odstávkách vedení nebo zdrojů by navíc hrozilo přetížení řady vedení 400 kV v severních Čechách. V některých scénářích tak nebylo možné splnit bezpečnostní kritérium N-1.

Elektrárna Chvaletice je zároveň jako tzv. blok obnovy soustavy schopna obnovit svůj provoz podáním napětí z blackstartového zdroje (přečerpávací vodní elektrárna Dlouhé stráně), vytvořit tzv. ostrovní provoz a podat napětí dalším elektrárnám, které samy start ze tmy neumějí. Dále lze takový zdroj využít pro obnovu napájení klíčové spotřeby v distribučních soustavách. To je zásadní v situaci, kdy by došlo k rozsáhlému výpadku dodávek elektřiny a velká část přenosové soustavy by byla bez napětí.

Analýza zdrojové přiměřenosti naopak potvrdila, že i po odstavení Chvaletic, Počerad a Kladna bude mít česká energetika dostatek výrobních zdrojů i dovozních kapacit k pokrytí spotřeby elektřiny, aniž by se porušila norma spolehlivosti dodávek. Experti ve sledovaném roce 2027 v žádném ze zvažovaných scénářů neidentifikovali hodiny, ve kterých by elektřina chyběla. Pozitivně vyšla i analýza služeb výkonové rovnováhy, které ČEPS využívá k udržení stability frekvence a dostatečného výkonu v elektrizační soustavě. I po odstavení zdrojů Sev.en zůstane kapacita regulačního výkonu dostatečná.

ČEPS rovněž navrhuje několik technických a investičních opatření, která mohou v budoucnu umožnit úplné odstavení výrobní části elektrárny Chvaletice. Kromě již zmíněné přestavby jednoho bloku elektrárny ve Chvaleticích na synchronní kompenzátor k nim patří instalace nových kompenzačních prvků (tlumivek), posílení tras 400 kV v severních Čechách a ověření nových blackstartových tras v provozní praxi. Tato opatření však vyžadují investice, mezinárodní koordinaci, technické přípravy a testování. Do jejich realizace je podle ČEPS nutné zajistit alespoň minimální rozsah výroby ve Chvaleticích.

Předmětem hodnocení ČEPS nebyly ekonomické ani cenové dopady ukončení provozu výrobní elektřiny. Zpráva se nezabývala dopady na ceny silové elektřiny, náklady služeb výkonové rovnováhy ani širšími ekonomickými důsledky odstavení daného zdroje. Nehodnotila rovněž ekonomickou rentabilitu ani ekonomickou výhodnost jeho dalšího provozu, neboť tyto otázky nespádají do rozsahu vyhodnocení podle § 34 energetického zákona.

Zpracované vyhodnocení dopadů nyní podle zákona směřuje na Ministerstvo průmyslu a obchodu, ERÚ a provozovatele zdrojů. ČEPS dále předala ERÚ a provozovateli zdrojů také návrh technických podmínek a rozsahu provozu ve formě návrhu smlouvy o službě poskytnutí výkonu. Konečné rozhodnutí o dalším provozu elektráren včetně ekonomických aspektů nyní náleží ERÚ.

Závěrečná zpráva o vyhodnocení dopadů odstavení elektráren Chvaletice, Počerad a teplárny Kladno je k dispozici na webových stránkách ČEPS:
<https://www.ceps.cz/cs/analyza-potrebnosti-zdroju>.

<https://www.ceps.cz/cs/tiskove-zpravy/novinka/pro-bezpecny-provoz-elektrizacni-soustavy-je-nutne-d-ocasne-zachovat-dva-bloky-elektrarny-chvaletice>